

unesco

Latvijas
Nacionālā komisija

Kuldīgu iekļauj UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā

Publicēts: 17.09.2023.

Kultūra

Kuldīga iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā – tā, atzīstot un novērtējot Kuldīgas vecpilsētas unikālo vērtību arī pasaules mērogā, lēmušas dalībvalstis Pasaules mantojuma komitejas 45. sesijā, kas no 10. līdz 25. septembrim norisinās Rijādā, Saūda Arābijā.

Ceļš uz UNESCO Kuldīgai bijis ļoti apjomīgs process vairāk nekā 20 gadu garumā, kas realizējies ar augstu pievienoto vērtību – mantojuma pārvaldības sistēmas radīšanu, kultūras mantojuma vietu zinātnisko izpēti un sakārtošanu, sabiedrības izglītošanu mantojuma aizsardzības jautājumos, kā arī apbūves noteikumu sakārtošanu. Šajā laikā tapis arī Kuldīgas restaurācijas centrs un izveidota atbalsta programma, kas sargā vēsturisko apbūvi – viss paveiktais radījis priekšnoteikumus Kuldīgas vecpilsētas iekļaušanai Pasaules mantojuma sarakstā.

Kuldīdzniekus nozīmīgajā notikumā sveic Latvijas Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs: “Kuldīgas vecpilsētas iekļaušana UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā ir nozīmīga starptautiska atzinība Latvijai un Kuldīgai. Es apsveicu kuldīdzniekus ar šo panākumu! Ik reizi viesojoties Kuldīgā, esmu pārliecinājies, ka pilsēta dzīvo savu dinamisko dzīvi, novads turpina attīstīties, pateicoties tā iedzīvotāju uzņēmībai. UNESCO izcilības zīmols veicina atpazīstamību pasaules mērogā, tātad arī tūrisma potenciālu. Lai arī Kuldīgas šarms ir vienmēr piesaistījis apmeklētājus no tuvām un tālām vietām, novēlu, lai šī interese aug un nes taustāmu ieguvumu vietējai ekonomikai. Aicinu apzināties un izmantot iespējas, ko šis starptautiskais novērtējums sniedz!”

“Laikā, kad esam pārdzīvojuši globālu pandēmiju, aizvien esam nežēlīgas, postošas karadarbības un klimata izmaiņu radītu krīžu liecinieki, kultūras mantojums iegūst lielāku nozīmi kā jebkad agrāk, jo tieši kultūras mantojums iemieso izpratnes, vienotības un labākas nākotnes apsolījumu. Latvijas panākums, ierakstot Kuldīgas vārdu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā, nebūtu

iespējams bez pašai ziedzīga kuldīdznieku darba vairāk nekā 20 gadu garumā; tas liecina par iedzīvotāju mīlestību, pašapziņu un centību saglabāt un rūpēties par Kurzemes centrālo dārgumu nākamo paaudžu labā,” akcentē kultūras ministre Agnese Logina.

Ar Kuldīgas jauno statusu lepojas arī Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja Inese Astaševska: “Vēsturiskais mantojams iegūst milzu nozīmi, ja to kā īpašo vērtību atzīst, lepojas un saglabā vietējie ļaudis – ar šādu pieeju kopš 1997. gada Kuldīga virzījies pretim UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam. Tieši kopīgi ar iedzīvotājiem šo gadu laikā paveiktais pilsētas saglabāšanā un attīstībā, padara Kuldīgas stāstu īpašu. UNESCO ir kvalitātes zīme, kas apliecina – Kuldīga pasaules kartē ir iezīmēta kā svarīga kultūras mantojuma vieta. Esam paveikuši ļoti daudz, tāpēc ir milzīgs gandarījums, ka Kuldīgas vecpilsēta pasaules mērogā nu ir tikpat nozīmīga kā Ēģiptes piramīdas, lielais Ķīnas mūris, Atēnu Akropole un citas visiem labi zināmas vietas ar universālu vērtību.”

Savukārt UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāre Baiba Moļņika izsaka gandarījumu par kopienas un arhitektūras mantojuma mijiedarbību: “Kuldīga ir piemērs tam, kā arhitektūras mantojums mijiedarbojas ar vietējo kopienu, kura saudzīgi rūpējas par šī mantojuma saglabāšanu, tai pat laikā arī radot jaunas un paliekošas vērtības. Kuldīga ir vide, kas iedvesmo. Līdz ar to ir prieks, ka Kuldīgu, kas līdz šim ir bijusi viens no UNESCO Latvijas nacionālajiem dārgumiem, turpmāk iepazīs jau starptautiskā mērogā citviet pasaulē.”

“Kuldīga ir viena no skaistākajām Baltijas jūras reģiona mazpilsētām, tās senās vēstures liecībām un vēlāku laiku kvalitatīviem uzslāņojumiem piemīt pasaules līmeņa vērtība. Pateicoties vairāku paaudžu kultūras, vietējās pārvaldības un sabiedrības centieniem, šīs vērtības ir saglabātas un veido kvalitatīvu dzīves telpu ar īpašu noskaņu. UNESCO Pasaules mantojuma statusa piešķiršana vispirms ir vērtības manifestācija, kurai seko atbildība par saglabāšanu.” atgādinot par nepieciešamību turpināt paaudžu darbu, saglabājot vērtības, sveicieniem pievienojas Dr. arch. Juris Dambis, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes vadītājs.

KULDĪGA – CEĻĀ UZ UNESCO

1997 Latvija ratificē UNESCO Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, rodas ideja par Kuldīgas nomināciju UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam.

2001 Kuldīgas pašvaldība UNESCO Latvijas Nacionālajai komisijai iesniedz ziņojumu par vēlmi uzsākt darbu Kuldīgas nominācijas sagatavošanā kopā ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi.

2004 Iesniegta un apstiprināta Kuldīgas nominācija UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā.

2011 UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asambleja pārņemstiprina Kuldīgas nomināciju UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā un izvirza nosacījumu iesniegt UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam.

2018 Pēc UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asamblejas ieteikuma Kuldīgas novada pašvaldība pieteikuma sagatavošanā piesaista starptautisku ekspertu grupu. Ieteikums – Kuldīgas universālās vērtības pamatojumu papildināt Kurzemes -Zemgales hercogistes laika posma kontekstā.

UNESCO Pasaules mantojuma centrā iesniegts un akceptēts aktualizētais Kuldīgas pieteikums UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā ar precizētu nosaukumu un īpašas nozīmes universālās vērtības pamatojumu un aprakstu.

2021 Latvijas Republikas Kultūras ministrija UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam nominē Kuldīgu, iesniedzot UNESCO Pasaules mantojuma centram sagatavoto nominācijas pieteikumu.

2023 saņemts pozitīvs Starptautiskās ievērojamo vietu un pieminekļu padomes (ICOMOS) ekspertu lēmums par Kuldīgas nominācijas iekļaušanu Pasaules mantojuma sarakstā, kas ir kā rekomendācija UNESCO Pasaules mantojuma komitejas dalībvalstu balsojumam. Tiek ieteikts paplašināt nominācijā iekļaujamo teritoriju, vēstures posmu tvērumu un mainīt nosaukumu uz “Kuldīgas vecpilsēta.”

2023. gada septembrī UNESCO Pasaules mantojuma komiteja 45. sesija Rijādā, Saūda Arābijā, lemj par Kuldīgas vecpilsētas uzņemšanu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā

Kuldīga ir vienīgā pilsēta pasaulē, kas pilnībā ataino tradicionālo Baltijas valstu arhitektūru, sapludinot latviešu un vācu tradīcijas. Īpaši labi saglabājusies 13. – 18. gadsimtā izveidojusies pilsētas struktūra, harmoniska pilsētvide un gleznainā upes ielejas ainava ir skaidra liecība par tradicionālajām apdzīvotajām vietām reģionā.

Kuldīga sniedz unikālu informāciju par hercogistes pilsētām, darbības nozarēm, amatniecību, tradīcijām un cilvēkiem.

Par UNESCO Pasaules mantojuma sarakstu

UNESCO Pasaules mantojuma komiteja tiek ikgadējās sesijās, lai apspriestu esošo Pasaules mantojuma vietu pārvaldību un izvērtētu jaunos, valstu iesniegtos pieteikumus Pasaules mantojuma sarakstam. 45. Pasaules mantojuma sesijas norise bija plānota 2022. gadā Krievijā, taču karš Ukrainā un dalībvalstu protesti panāca, ka tā tika pārcelta un notiek šogad Saūda Arābijā. Kopā ar Kuldīgas vecpilsētu komiteja šogad izskatīja 50 citas valstu pieteiktās nominācijas.

Pasaules kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un aizsardzība ir viens no redzamākajiem UNESCO darbības virzieniem, kas aizsākts pirms vairāk nekā 50 gadiem. Pasaules mantojuma saraksts veidots, lai dotu iespēju saglabāt un pasargāt cilvēcei nozīmīgus dabas un kultūras objektus no nepārdomātas cilvēku rīcības un ārkārtējiem apstākļiem, tai skaitā dabas katastrofām un konfliktiem. Līdz šim brīdim UNESCO sarakstā iekļauti vairāk nekā 1100 kultūras un dabas objekti visā pasaulē.

Nominācijas Pasaules mantojuma sarakstam izvirza valstu valdības, iesakot unikālākās un izcilākās kultūras un dabas mantojuma vērtības. Pirms iekļaušanas sarakstā, vietas vērtēšanā iesaistās eksperti no visas pasaules, pievēršot detalizētu uzmanību autentiskumam un vēsturiskā laika liecību izpētei. Tas ir izcilības zīmols, kas apliecina – vieta, kas uzņemta Pasaules mantojuma sarakstā, ir svarīga kultūras un dabas mantojuma vieta, kuras saglabāšana ir visas cilvēces interesēs.

1997. gadā Pasaules mantojuma sarakstā tika iekļauts Rīgas vēsturiskais centrs, novērtējot tā viduslaiku un vēlāko laiku pilsētbūvniecisko struktūru, koka arhitektūru un izcilos jūgendstila paraugus. 2005.gadā sarakstu papildināja izcilā ģeodēzisko uzmērījumu sistēma „Strūves ģeodēziskais loks”, kura divi punkti atrodas arī Jēkabpilī un Sestukalnā.

<https://www.unesco.lv/lv/jaunums/kuldigu-ieklauj-unesco-pasaules-mantojuma-saraksta>